

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 3g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 71 alin. (1)
din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(destituirea administratorului/lichidatorului)

CHIȘINĂU

19 martie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 17 ianuarie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 19 martie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „sau din oficiu, instanța de insolabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din motive întemeiate” conținut în articolul 71 alin. (1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl avocat Andrei Iosip, în dosarul nr. 2i-1833/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dna judecător Natalia Iordachi de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 26 septembrie 2018, dna Natalia Gîrleanu a fost desemnată administrator al insolabilității S.R.L. „Chivelvar”.

4. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 23 ianuarie 2019, dna Natalia Gîrleanu a fost desemnată lichidator al S.R.L. „Chivelvar”.

5. Pe 28 mai 2019, reprezentantul creditorului S.R.L. „Real Prim” a contestat planul de distribuție a masei debitoare, acțiunile lichidatorului Natalia Gîrleanu privind negocierile directe aferente vânzării bunurilor din masa debitoare și modul de stabilire a onorariului. De asemenea, reprezentantul creditorului S.R.L. „Real Prim” a solicitat amendarea lichidatorului Natalia Gîrleanu cu 50 u. c. pentru exercitarea abuzivă a dreptului procedural de constituire a comitetului creditorilor, destituirea din funcția ocupată și desemnarea altui lichidator.

6. Instanța de insolabilitate a fixat pentru examinare solicitarea reprezentantului S.R.L. „Real Prim” privind destituirea lichidatorului Natalia Gîrleanu, dar ședințele de judecată au fost amânate de mai multe ori la solicitarea lichidatorului.

7. Pe 3 ianuarie 2020, dl avocat Andrei Iosip a ridicat în numele dnei Natalia Gîrleanu excepția de neconstituționalitate a textului „sau din oficiu, instanța de insolabilitate poate destitui administratorul/ lichidatorul din motive întemeiate” conținut în articolul 71 alin. (1) din Legea insolabilității.

8. Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul central, din 3 ianuarie 2020, instanța de judecată a admis cererea privind ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

10. Prevederile relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 71

Destituirea și demisia administratorului/lichidatorului

„(1) La cererea comitetului creditorilor, a adunării creditorilor, a administrației publice centrale de specialitate sau autorităților administrației publice locale (în cazul intentării procesului de insolabilitate în privința întreprinderii de stat care a fost fondată de către organul central de specialitate sau a întreprinderii municipale care a fost fondată de autoritatea administrației publice locale, sau a întreprinderii în al cărei capital statutar statul deține mai mult de 35% din pachetul de acțiuni), **sau din oficiu, instanța de insolabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din motive întemeiate**, inclusiv dacă acesta:

- a) nu îndeplinește condițiile privind indicatorii de performanță; sau
- b) depășește sau nu respectă atribuțiile ce îi revin prin prezenta lege, încalcă legislația; sau
- c) se află în conflict de interese cu orice parte în proces; sau
- d) cade sub incidența prevederilor de incompatibilitate și/sau a restricțiilor prevăzute de lege; sau
- e) se află în procedură de lichidare sau de insolabilitate.

(2) Instanța de insolabilitate adoptă o încheiere de destituire după audierea administratorului/lichidatorului.

[...]

(4) Încheierea de destituire poate fi atacată cu recurs de către administrator/lichidator. Încheierea de respingere a propunerii comitetului creditorilor poate fi atacată cu recurs de orice membru al lui ori, în cazul cererii formulate de adunarea creditorilor, de către orice creditor.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că textul contestat este incert și imprevizibil, deoarece nu reglementează particularitățile inițierii procedurii de destituire a administratorului/lichidatorului debitorului insolubil din oficiu de către instanța de judecată, nu stabilește competențele instanței în acest sens și nici drepturile și obligațiile administratorului/lichidatorului care urmează a fi demis. Autorul a formulat mai multe întrebări la care, în opinia sa, legea nu acordă răspuns și conchide că lipsa de claritate a reglementărilor menționate contribuie la formarea unei jurisprudențe neuniforme, cu soluții contradictorii pentru situații asemănătoare, fapt ce duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

12. Autorul menționează că inițierea destituirii din oficiu de către instanța de judecată a administratorului insolvabilității sau, după caz, a lichidatorului îl lipsește pe acesta din urmă de posibilitatea de a cunoaște motivele inițierii procedurii de destituire sau acesta poate chiar nici să nu cunoască despre faptul destituirii. Prin urmare, administratorului destituit i se încalcă dreptul la apărare.

13. Autorul sesizării afirmă că norma contestată nu este suficient de clară și completă, este lipsită de accesibilitate și previzibilitate și, respectiv, contravine articolelor 23 și 26 din Constituție și încalcă implicit dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Andrei Iosip, în dosarul nr. 2i-1833/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „sau din oficiu, instanța de insolabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din motive întemeiate” conținut în articolul 71 alin. (1) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

18. Curtea constată că textul criticat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

19. Curtea constată că norma contestată ar putea fi aplicată de către instanță, deoarece, după cum rezultă din sesizare, instanța de judecată instrumentează o cauză de insolabilitate în cadrul căreia se examinează situația de destituire din funcție a lichidatorului.

20. Autorul sesizării susține că norma contestată ar veni în contradicție cu articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și implicit cu articolul 20 din Constituție, precum și cu articolele 23 [dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle] și 26 [dreptul la apărare] din Constituție.

21. Norma contestată reglementează destituirea administratorului insolabilității și a lichidatorului, inclusiv din inițiativa instanței de judecată, care, în opinia autorului sesizării, ar încălca atât dreptul la un proces echitabil (articolul 20 din Constituție), cât și ar fi contrară principiilor egalității armelor și al contradictorialității unui proces echitabil.

22. Analiza sistemică a Legii insolabilității evidențiază că întregul proces judiciar de insolabilitate, începând cu admiterea cererii de intentare și adoptarea hotărârii de intentare a procesului de insolabilitate și terminând cu încetarea acestui proces, constă din interacțiuni permanente și complexe ale instanței de judecată cu administratorul/lichidatorul. Curtea observă că administratorul/lichidatorul este un participant cu atribuții deosebite la procesul de insolabilitate (articolele 4 și 66), sarcina sa principală este „păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor” (articolul 68 alin.(2)). Pentru realizarea eficientă a acestei sarcini principale, legislatorul, *inter alia*, a reglementat statutul administratorului autorizat (a se vedea Legea nr. 161 din 18 iulie 2014 cu privire la administratorii autorizați) și a stabilit desemnarea administratorului doar prin hotărârea sau încheierea instanței de insolabilitate (articolele 63 și 65); a stabilit că administratorul își exercită atribuțiile sub supravegherea instanței de insolabilitate care l-a desemnat și că instanța poate solicita oricând explicații sau un raport despre starea de lucruri și despre administrarea masei debitoare (articolul 67), că administratorul la finele fiecărei proceduri, dar nu mai rar decât o dată în trimestru, prezintă instanței de insolabilitate un raport despre modul în care și-a îndeplinit atribuțiile (articolul 72), că instanța de insolabilitate deține competența de a sancționa administratorul care nu-și îndeplinește obligațiile (articolul 67 alin. (1)) și chiar de a-l destitui din funcție pentru motive întemeiate (articolul 71 alin. (1)).

23. Din cele menționate *supra*, dar și luând în considerație faptul că întregul proces de insolabilitate decurge sub autoritatea instanței de judecată și că destituirea din funcție a administratorului/lichidatorului se face exclusiv prin act judecătoresc și doar pentru motive întemeiate, Curtea nu identifică în dispoziția contestată elemente de natură să încălce dreptul la un proces echitabil, protejat de articolul 20 din Constituție. Mai mult ca atât, Curtea reține că Legea insolabilității stabilește suficiente garanții întru respectarea dreptului la un proces echitabil, deoarece instanța de insolabilitate, chiar dacă îl demite pe administrator/lichidator din oficiu, este obligată să motiveze destituirea, iar administratorul/lichidatorul destituit are, la rândul său, dreptul de a contesta cu recurs încheierea judecătorească în instanța ierarhic superioară (articolele 8 și 71 alin.(4)) competentă de a verifica legalitatea actului contestat.

24. Curtea reține că autorul sesizării, de asemenea, pretinde că textul contestat prin care se acordă instanței de insolabilitate prerogativa de a destitui din oficiu administratorul/lichidatorul ar fi contrar articolului 23 din Constituție, deoarece este lipsit de claritate și previzibilitate și în final ar afecta dreptul la apărare al administratorului supus procedurii de demisie.

25. Curtea reiterează că o norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr. 142 din 22 noiembrie 2018, § 24; DCC nr. 94 din 23 septembrie 2019, §17).

26. Din analiza textului contestat din articolul 71 al Legii insolabilității, Curtea reține că instanța de insolabilitate are competența de a destitui din oficiu administratorul/lichidatorul **din motive întemeiate**, inclusiv dacă acesta nu îndeplinește condițiile privind indicatorii de performanță, depășește sau nu respectă atribuțiile ce îi revin, încalcă legislația sau se află în conflict de interese (alin. (1)). Încheierea de destituire se adoptă de către instanța de insolabilitate după audierea administratorului/lichidatorului (alin. (2)) și poate fi atacată cu recurs de către administrator/lichidator (alin. (4)).

27. În contextul menționat, Curtea nu identifică elemente care ar susține concluzia încălcării criteriilor referitoare la claritatea și precizia normelor sau privind imprevizibilitatea textului contestat, care l-ar împiedica pe destinatar să decidă în privința conduitei sale. Dimpotrivă, Curtea ajunge la concluzia că norma contestată este conformă prevederilor articolului 23 din Constituție, îndeplinește exigența previzibilității, stabilește cu suficientă claritate întinderea drepturilor și obligațiilor destinatarilor și, ținând cont de scopul legitim urmărit, oferă o protecție adecvată împotriva arbitrarului, respectiv nu încalcă dreptul la apărare al administratorului/lichidatorului, protejat de articolul 26 din Constituție.

28. Curtea relevă că excepția de neconstituționalitate care face obiectul prezentei cauze nu intră în sfera controlului de constituționalitate, dat fiind faptul că motivele autorului se referă la aspecte ce țin de interpretarea și de aplicarea legii. Curtea reiterează că această competență le revine instanțelor de judecată de drept comun (DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19, DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, §22, DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 29).

29. În baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „sau din oficiu, instanța de insolabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din motive întemeiate” conținut în articolul 71 alin. (1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl avocat Andrei Iosip, în dosarul nr. 2i-1833/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

Chișinău, 19 martie 2020

DCC nr. 32

Dosarul 3g/2020